

[Holger Eriksen.]

ville staten få noget mere i grundskyld, end den får i øjeblikket, og det er ganske sikkert, at det er en af grundene til, at man ude i kommunerne har fundet anledning til at have så høje grundskyldpromiller, som man har. Men de har også taget hensyn til de økonomiske forhold i almindelighed, som man ikke kan sætte sig ind i, når man ikke har direkte med den pågældende kommune at gøre.

Som jeg nævnte før, er det almindelig kendt, at det er Landboforeningerne med hr. Pinstrup som primus motor, der har søgt at lægge et voldsomt tryk på de borgerlige elementer i sognerådene for uden hensyn til den saglige berettigelse at få dem til at gennemføre ændringer i ligningsforholdene, og jeg skal indrømme, at det også har virket i visse tilfælde, men langt fra i det omfang, man har ønsket fra den side. Derimod har amtsrådsmedlemmerne flere steder ligget under for den pågående agitation og benyttet magten til at ændre ved sognerådernes indstillinger for således at gennemtvinge det, de ikke kunne få sognerådene til at lave.

Jeg skal nævne et typisk eksempel fra Skanderborg amtsråd. Det vedrører ligningsforholdet i Gammel Ry kommune. Der har man i mere end 20 år haft ligningsforholdet 50:50. Sognerådets flertal havde indstillet, at man blev ved det gamle. Mindretallet havde ganske vist i vage vendinger talt for en ændring, men ikke med særlig kraft og havde i hvert fald ikke fremsendt nogen protest til amtsrådet. Dettets flertal havde principielt heller ikke noget imod et ligningsforhold på 50:50, hvilket fremgik af, at man godkendte dette forhold for adskillige kommuner, men for Gammel Ry forlangte man det ændret. Under den langvarige debat foreslog flertallet forholdet 45:55 og senere 47½:52½, altså i praksis en så lille ændring, at man fik den opfattelse, at det mere gjaldt om at få fastslået, at man ville knægte det kommunale selvstyre, end egentlig at gennemføre en realitetsændring. Forholdet 47½:52½ blev vedtaget, men dermed var sagen ingenlunde klaret. Det hedder nemlig i loven af 15. maj 1903 § 26:

„Det bliver fremtidig for sognekommunernes vedkommende at iagttage, at det

ved nærværende bestemmelses ikrafttræden bestående forhold mellem ligning på de faste ejendomme og formue og lejlighed ikke kan forandres til skade for de faste ejendomme, medmindre sådan forandring er vedtaget med flertal af sognerådets medlemsantal og med flertal af tre fjerdedele af amtsrådets medlemsantal.“

Dette fortolkede man på den måde, at hvis der overhovedet sker ændring i ligningsforholdet, selv om ændringen er i favør af ejendomsbeskatningen, skal man alligevel vende tilbage til forholdet fra 1904, hvis dette forhold er lavere end det, man vedtager, og der ikke er tre fjerdedele majoritet for ændringen. Det var der ikke i det foreliggende tilfælde, og da ligningsforholdet i 1904 havde været 33⅓:66⅔, ville det altså betyde, at man skulle vende tilbage dertil.

Jeg ved ikke, hvem der blev mest rystet over at komme ud i en sådan situation, flertallet eller mindretallet, men jeg ved i hvert fald, at kommunens vælgere uden hensyn til partifarve følte sig i høj grad skændigt behandlet. Den pågældende kommune har nemlig en meget speciel struktur. En gods-ejer plus de udenbys grundejere betaler 66 pct. af alle ejendomsskatter og 55 pct. af alle grundskatter. Det var altså fortrinvis disse, der ville blive lettet, medens den kommunale ligningsprocent til gengæld ville stige med godt ⅓ til 13. Selvfølgelig var en sådan situation umulig, og man måtte derfor indkalde til et nyt amtsrådsmøde, hvor mindretallet af hensyn til omstændighederne praktisk talt blev tvunget til at gå med til forholdet 48:52. Men at der i det tilfælde foreligger et overgreb, mener jeg overhovedet ikke der kan være tvivl om.

Hvad selve spørgsmålet om amtsrådenes ret til at gribe ind angår, så er den jo, som det allerede er oplyst gennem den højtærede ministers udtalelser, forankret i en lov af 1867, altså en lov, der er 92 år gammel. Det er ikke på forhånd sandsynligt, at en sådan lov ikke er blevet tæret af tidens tand, navnlig når man tager de forhold i betragtning, hvorunder den blev vedtaget. Det var dengang, man skulle gå over til kommunalt selvstyre og de, der havde magten, nærede en ikke ringe tvivl om, hvorvidt de tilfældige mennesker, der blev valgt ind i kommunalrådene, var i stand